

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 2. Ratio formalis quantitatis non est tribuere partes substantiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

que, unum quid, & hoc aliquid aptum est esse. Quam definitionem multi improbant, quibus ego subscriberem, ni Philosophi me teneret authoritas, est enim obscura nimis, & sine benignis interpretationibus non potest aptari definitio. Attingam, & solum brevissimè, quæ contra hanc definitionem solent afferri: Primò obicitur convenire omnibus substantiis homogeneis, verbi gratia, substantiæ aquæ, quæ diuisibilis est in ea, quæ insunt, habet enim ex se partes, ut postea probabo, in quas diuidi possit. Ex quo inferitur diuisibilem esse in illa, ex quibus componitur, quod sonant illa verba *diuisibile in ea, quæ insunt*. Rursus quælibet pars in quam diuidatur à qua seorsim sumpta, & vtrique simul sumpta habent quidditatem, & perfectam essentiam aquæ, quod importatur illis verbis: *quorum utrumque, &c.* ergo hæc definitio conuenit aquæ, & cuiuscunque substantiæ materiali habenti partes homogeneas. Rursus hæc definitio non conuenit homini neque cælo quæ sunt quantitates. Non cælo quia cæli diuidi nequit utpote incorruptibile, cui repugnat diuisio, quæ semper ex se tendit in rei corruptionem. Neque etiam homini, neque alijs toti heterogeneo, quia non quodcumque in quod diuiditur est hoc aliquid cum toto, hoc est quia non quælibet pars est eiusdem rationis cum toto, brachium enim hominis non dicitur homo.

3 Respondeo essentiam definitionis traditæ ab Aristotele his claudis *diuisibile in ea, quæ insunt*, quod tantum competit quanto, & non alijs entitatibus ea ratione, quæ prædicta verba explicabo: reliqua verò addidit Aristoteles ad maiorem explicationem definiti, quæ omnia quanto conueniunt, quod autem illa seorsim sumpta alijs à definito conueniant, nihil refert, cum tota definitio ad quædam sumpta tantum illi conueniat, eo enim ipso quod verba, quibus definitionis essentia clauditur tantum definito conueniant, non poterit tota definitio, quæ his verbis, & vltioribus alijs componitur, alijs à definito competere. Afferro verba illa *diuisibile in ea, quæ insunt*, tantum competere quantitati, seu toti, quanto, quia tantum subiectum illud quod quantum, seu quia tantum quantitas ex se peti existere modo diuisibili, substantia enim etsi habeat partes ex se, potest illas habere redactas ad indiuisibile spatium, & ita constitui in hoc, ac si indiuisibilis esset, quod si seclusa quantitate aliquando esset extensa hanc extensionem non exigeret substantia, sed æquæ contenta esset præsentia quadam, ex vi cuius spatium quodam indiuisibili extensa constitueretur. Quantitas verò ex modo, quem petit sine quo naturaliter esse non potest, attendit tantum ipsius exigentia diuisibilitatem præ se fert, & ita existit ut partes in quas entitativè potest diuidi, modo diuisibili, id est in diuersis spatijs partibus, quod proprium est partium corporis distinctarum, & consequenter diuisibilium constituit. Existunt etiam partes quantitatis aptæ, ut alijs corporis interpositione diuidantur, quod non potest contingere substantiæ, quæ haberet omnes partes inter se penetratas, nihil enim potest poni inter partes, quibus est unum indiuisibile spatium. Cælum ratione quantitatis capax est diuisiōis, etsi hæc capacitas ratione formæ incorruptibilis sit impedita. Item est diuisibile mathematicè in partes extra partes existentes, quod sufficit ad rationem quantitatis, etiam si ex peculiari ratione formæ cælestis diuisiōi physica, seu vnionis corruptioni resistat, neque resistentia tanta est, ut non possit vinci à Deo, respectu cuius cælum diuisibile est in partes integrantes. Quanta heterogenea, sicuti homo, & equus, etsi non habeant partes eiusdem rationis cum toto quantum totum dicitur tale substantiale compositum, at verò quantum formaliter est quantum, eiusdem rationis est cum qualibet illius parte seorsim sumpta, quia quantitas cuiuslibet partis eiusdem rationis est cum quantitate totius.

4 Explicata definitione quantitatis ab Arist. tradita, illius formalis ratio constitutiva restat assignanda, non enim quælibet definitio datur per formale constitutum rei, sunt etenim plures descriptivæ definitiones, quæ dantur per passiones, seu affectiones rerum.

§. II.

Ratio formalis quantitatis non est tribuere partes substantiæ.

5 Sententia fuit Capreoli in 3. distinct. 3. q. 1. & distinct. 15. q. vnica, & Soncin. 5. Metaphys. q. 22. substantiam

materialem ex se nullas habere partes, sed hæc tribui à quantitate, cuius munus, & formale constitutum esse partes substantiæ tribuere, illamque constituere diuisibilem integraliter. Sententiam hanc amplexus Noster Vasquez tom. 3. in 3. part. disput. 120. c. 3. num. 25. quam modò magnificiunt recentes Thomistæ. Probat prædictam sententiam Vasquez quia si substantia, & reliqua accidentia secundum se haberent partes, & extensionem, alia non esset extensio constituenda, in qua essentia quantitatis consistat, quæ esset media inter substantiam ipsam, & extensionem, quam in ordine ad locum vocant authores, qui omnibus entitatibus ex se partes attribuunt, sed extensio in ordine ad locum posset immediatè substantiam ipsam, à quantitate indistinctam afficere, aut è contra essentia quantitatis ipsi extensioni actuali in ordine ad locum posset adscribi, & dici Christum in Eucharistia esse sine sua quantitate, quod nonnulli sunt abstrati, existimantes nullam dari rationem quantitatis distinctam ab extensione actuali. Fateor discursum hunc difficultate non carere, verumtamen quæcumque illa sit, potius me cogere ad negandum quantitatem distinctam à substantia, quam ad tribuendum illi munus impertinendi partes substantiæ, quas ipsa ex se non haberet, non enim immediatè ex illo positiuè concluditur hoc esse quantitatis munus, sed quod si tale non sit, necessariam non esse quantitatem superadditam, quod facilius posset admitti, cum nulla ratione efficaci posset probari dari quantitatem distinctam à substantia, ut constat ex Punct. præcedenti, & sint argumenta valde difficilia, quibus impugnetur substantiam ex se non habentem partes illas posse à quantitate mutuari. Respondeo aliud esse munus quantitatis à prædicto distinctum, quod postea dabo, & ita illo secluso non superflue poni quantitatem distinctam à substantia, & extensione locali, quam dari à posteriori inferimus rationibus puncto præcedenti adductis.

6 Secundò argumentatur Vasquez: Si substantia ex se partes haberet, peteret vbi: vel ergo peteret vbi diuisibile ex vi cuius constitueretur diuisibiliter in spatio cum correspondentia partis subiecti ad partem spatij diuisibilem, vel peteret vbi indiuisibile ex vi cuius constitueretur tota in toto spatio, & tota in qualibet parte, cum enim natura sit ad vnum determinata non posset indiscriminatim vnum vel alterum modum petere: Cum ergo substantia diuisibilis esset, peteret modum existendi diuisibiliter, & præsentiam diuisibilem cum correspondentia distinctæ partis substantiæ ad distinctam spatij. Quod si substantia peteret per suam entitatem esse in loco diuisibiliter, neque per diuinam potentiam posset indiuisibiliter constitui. Ex quo etiam fieret quod Christus in Eucharistia non posset præsentari indiuisibiliter, quod est absurdum, & contra fidem. Si verò substantia ex se peteret modum indiuisibilem existendi in loco, siue in quodam spatio indiuisibili, siue in spatio diuisibili tota in toto spatio, & tota in quolibet spatij puncto, eo modo, ac est Angelus, non posset constitui indiuisibiliter in loco diuisibili, quin etiam dum esset sub quantitate propria præsentiam amitteret, quod ait Vasquez non admittere authores oppositæ sententiæ, qui omnibus entitatibus proprias attribuunt præsentias.

7 Non animum conuincunt rationes Vasquez. Respondeo enim substantiam sine quantitate ex se exigere præsentiam, per quam constituatur in spatio diuisibili, vel indiuisibili, ipsa enim neque exigit penetrationem suarum partium inter se, neque repugnat earum penetrationi, sed indifferens est, ut habeat partes inter se penetratas, vel omnino extensas, & quamlibet extra aliam, itaque substantia huius chartæ ablata illius quantitate indifferens est ut teneat eandem extensionem, quam modò habet, & ut redigatur, ad quodlibet spatium, minus isto, quod occupat, quovisque in puncto indiuisibili constituatur. Huic substantiæ sic indifferenti diuisibilis quantitas illi vnita præstat determinationem per modum actus primi ut determinatè habeat præsentiam, ex vi cuius commensuratur cum spatio, cui quantitas vnita correspondet, quæ posita determinatione datur substantiæ præsentia quædam, quam ipsa ex se indeterminatè petebat & ad quam determinatur ratione quantitatis, ex vi cuius formaliter constituitur præsentia in eodem spatio, in quo est quantitas, cui vnitur & ratione cuius hæc determinata præsentia illi debetur. Quod ait Vasquez

Cc 4 numero,

numero vigesimo sexto, naturam esse ad vnum determinatam, & non posse indiscriminatim hoc vel illud ubi exigere, verum non est, quia omnis causa quantumvis necessaria indifferens est ad indiuiduationes effectuum, & non petit determinatè hunc præ alio, neque præstat, quod ait numero vigesimo nono, substantiam posse esse indifferentem ad præsentias numero distinctas, non verò ad præsentias specie distinctas, quia materia prima non tantum est indifferens ad formas solum numero, sed etiam specie distinctas, & intellectus ex se indifferens est ad actus specie distinctos, quos producit, & patitur. Adde præsentias, ex vi quarum substantia poneretur absque vlla penetratione partium, & cum earumdem partium penetratione non esse specie distinguendas, quia quælibet pars substantiæ eandem partem præsentia habet in hac spatio parte, siue aliz partes penetrantur, siue non penetrantur, ad penetrationem enim non requiritur corpora penetrata habere præsentias specie, aut numero distinctas ab illis, quas quodlibet haberet corpus, si in eodem spatio absque vlla penetratione existeret. Distingueretur in specie præsentia, ex vi cuius substantia in spatio diuisibili indiuisibiliter poneretur tota in toto, & tota in qualibet parte, eodem modo, quo est Angelus præsens à præsentia, ex vi quorum substantia diuisibilis in spatio diuisibili indiuisibiliter poneretur absque vlla penetratione, vel cum aliquali, seu omnimoda partium penetratione in spatio diuisibili, aut indiuisibili. Ad illam autem præsentiam ex vi cuius substantia existeret in loco, eo modo quo existit Angelus non ego adhuc indeterminatè substantiæ materiali diuisibili propensionem tribuo, sed tantum obedientialem potentiam, ex vi cuius indifferens est, ut illam recipiat supernaturaliter à Deo, eo modo quo quantitas Eucharistica illam de facto recipit.

8 Neque placet quod ait Vasquez quod si substantia ex se peteret præsentiam diuisibilem, quæ existeret in spatio diuisibili non posset de potentia absoluta constitui indiuisibiliter in spatio diuisibili, neque posset Christus in Eucharistia hoc indiuisibili modo præsentari, quia de facto quantitas petit existere circumscriptiue modo diuisibili, & nihilominus præsentatur à Deo contra ipsius quantitatis exigentiam modo indiuisibili: ergo etiam si substantia talem modum præsentandi diuisibiliter exigeret, posset à Deo indiuisibiliter præsentari. Similiter etiam si exigeret modum præsentia, quo existeret indiuisibiliter, capax esset habendi modum, quo esset in spatio diuisibili diuisibiliter præsens. Quod ait P. Vasquez tunc substantiam propria præsentia carituram, quod putat esse contra sententiam illorum, qui singulis entitatibus distinctis, distinctas attribuant præsentias, distinctione indiget. Dici potest entitatem carere propria præsentia, quia nullam habet præsentiam, quæ per se, & immediatè afficiatur, sed constituitur præsens per præsentiam per se, & essentialiter respicientem aliam entitatem, sicuti plures affirmant formam, & reliqua accidentia præsentari, per præsentiam materiæ aut quantitatis. Alio modo dicitur entitas carere propria præsentia, quia etsi habeat præsentiam essentialiter ab illa dependentem, quæ immediatè afficiatur, talis præsentia illi non est innata neque iuxta ipsius propensionem, & in hoc sensu dicitur substantia carere propria præsentia, quod non est contra sententiam illorum, qui singulis distinctis entitatibus distinctas tribuunt præsentias, qui tantum defendunt cuicumque entitati datam esse præsentiam afficientem essentialiter talem entitatem, quæ præsentia propria dicitur rei, quam essentialiter respicit, & ita in prædicto casu non posset dici substantia carere propria præsentia in priori sensu.

9 Adduci solent alia argumenta minoris momenti qualia sunt hæc. Habere partes extensas est effectus accidentarius: ergo non potest per se conuenire substantiæ, sed ratione quantitatis. Secundò quia partes materiæ non distinguuntur essentialiter: ergo accidentaliter: ergo materia haberet partes accidentales à quantitate distinctas. Tertiò, si materia seclusa quantitate haberet partes, seclusa quantitate posset extendi, replere locum, & fundare distantiam, esse alteri æqualem, omnia tantum competunt quantitati. Ad primum respondeo habere partes extensas duo dicere, partes inter se distinctas, & illarum extensionem: habere partes distinctas est quid substantiale, & intrinsecum substantiæ, illarum extensio, ratione cuius substantia dicitur habere partes extensas, seu extensionem

partium, non competit substantiæ per se, sed per extensionem superadditam, quæ est accidens distinctum à substantia, & ab ipsarum partibus. Ad secundum respondeo partes substantiæ differre eo modo, quo differunt indiuidua eiusdem speciei non essentialiter, sed indiuidualiter per concedo substantiam seclusa quantitate posse per præsentiam superadditam constitui in spatio diuisibili cum correspondentia partis substantiæ ad partem spatij, in quo sensu posset dici occupare spatium, quia nulla pars certi spatij esset, cui non responderet pars substantiæ, si verò occupare spatium sonet impedire, ne aliud corpus ingrederetur idem spatium, substantia seclusa quantitate spatium non occuparet, quia esset penetrabilis cum alio quocumque corpore. Similiter concedo substantias posse fundare distantias per præsentias illis superadditas, & per easdem posse dici substantiam hanc correspondere aequali spatio cum illa, & adhuc seclusa præsentia, & quocumque alio accidentè posse dici substantiam hanc tot habere partes quot habet illa.

Sententia hæc graues patitur impugnationes, quarum nonnullas dabo, esto prima: substantia pedis non est substantia capitis: ergo substantia pedis distinguitur à substantia capitis: sed hæc substantiæ non distinguuntur tanquam duæ substantiæ partiales, seu tanquam partes componentes idem totum. Hæc ex communi apprehensione existimo esse omnino certa: Verumtamen ea est conditio illorum, quæ semel in quæstionem inciderunt, ut nihil sit aded obscurum, & imperceptibile, quod multi faciliè non præsumat exponere, & persuadere, afferantque clares ostendit ea, quæ semel, & iterum disputationibus repetita, & libris perlecta, & examinata communi ore, paucis illorum sectatoribus exceptis, reliqui omnes non solum fassa, verum etiam imperceptibilia esse clamitant, ideòque primum antecedens nobis probandum est. Probo antecedens: substantia pedis corrumpitur permanente substantia capitis: ergo substantia pedis distinguitur à substantia capitis. Experimur antecedens perpetua corporum diminutione, quæ fit per corruptionem alicuius pertinentis ad hanc substantiam, permanentibus aliis ad eandem substantiam pertinentibus. Abstineo hoc nomine *per se* ne suppositum neges, & dicas me supponere quod probare debebam. Consequentia est legitima, quia non potest idem corrumpi, & non corrumpi, sed substantia pedis corrumpitur: ergo substantia pedis, & substantia capitis non sunt idem: ergo distinguuntur. Non distinguuntur tanquam duas substantias totales per se notum est, quia illa substantia pedis ut distincta à substantia capitis non est totum compositum, aliàs substantia capitis non pertineret ad illud. Neque substantia capitis est totum compositum, aliàs substantia pedis non pertineret ad illud compositum: ergo distinguuntur tanquam duo substantia ad idem compositum, ergo distinguuntur tanquam partes eiusdem compositi, quid est enim pars compositi nisi illud quod simul cum alio constituit compositum, & quod non est totum compositum, sed aliquid constitutum illius, siue integraliter, siue essentialiter, eadem enim ratione, quæ illud constituit rationem partis habebit.

Respondent Thomistæ substantiam pedis distingui à substantia capitis non ratione sui, sed ratione quantitatis. Contrà: Quælibet entitas per se ipsam, & per id per quod constituitur, distinguitur ab omni alio, sed substantia pedis constituitur in esse substantiæ per se ipsam, & non per quantitatem: ergo distinguitur à substantia capitis per se ipsam, & non per rationem quantitatis. Dices quamlibet entitatè distingui ab alia per id, per quod constituitur in ratione, secundum quam ab illa distinguitur, & ita substantiam pedis distingui à substantia capitis per quantitatem, quia per rationem quantitatis constituitur in esse partis, secundum quam rationem distinguitur à substantia capitis, & non præcisè secundum rationem substantiæ, quam habet independentè à quantitate. Contrà: substantia pedis præcisè secundum rationem substantiæ ablata ab illa ratione partis (si velis hanc esse superadditam rationi huius substantiæ) non est substantia capitis: ergo præcisè secundum rationem substantiæ, distinguitur à substantia capitis: Dices me implicationem in terminis inuoluere, quia eo ipso quod dico substantia pedis, dico partem substantiæ & postea addo præcisè ratione partis, quod est idem, ac dicere album formaliter præcisè albèdine

dine quod implicationem manifestam inuoluit, quia volumus præciscere à constitutiuo rei rem ipsam, quam constituturam supponimus. Plura sunt verba his similia omnino re vacua quibus intenditur difficultas eludi, verumtamen illa exhaustire conabor. Argumentor sic: substantia, quæ est sub quantitate pedis, & constituitur in esse partis per hoc quod est sub quantitate pedis, seclusa illa ratione formalis, ratione cuius est sub quantitate pedis, & sumptâ tantum pro materiali, non est substantia illa, quæ est sub quantitate capitis: ergo præcisè per se ipsam, secluso hoc quod est esse sub quantitate pedis distinguitur à substantia capitis: *Quæ* forma argumentandi optima est, sicuti si ego arguerem: homo, qui est albus, & constituitur albus per albedinem, secundum se sumptus non ut albus, sed ut homo præcisâ ratione albedinis non est equus: ergo hac ratione sumptus, albedine seclusa, non est equus. Admissio antecedenti consequentia inuitabilis est, distinguendum ab illo ex parte rei distinctæ nihil aliud est quam ipsam esse, & non esse idem cum illo: sed illa substantia, quæ est sub quantitate pedis, secluso hoc quod est esse sub pede, non est substantia capitis: ergo illa substantia secluso hoc quod est esse sub pede per suam entitatem distinguitur à substantia capitis. Si antecedens neges, illud sic ostendo. Substantia illa, quæ est sub quantitate pedis secundum rationem distinctam ab hoc, quod est esse sub pede corrumpitur, non corruptâ substantiâ capitis secundum aliquam rationem, sed permanente secundum omnes: ergo substantia, quæ est sub quantitate pedis distinguitur secundum rationem distinctam ab hoc quod est esse sub quantitate pedis. Patet consequentia. Substantia pedis distinguitur à substantia capitis secundum omnem rationem, secundum quam corrumpitur, sed corrumpitur secundum rationem distinctam ab hoc quod est esse sub quantitate pedis: ergo distinguitur secundum rationem distinctam ab hoc quod est esse sub quantitate pedis, sed secundum illam rationem distinctam non constituitur per hoc quod est esse sub quantitate pedis, quia nihil constituitur per aliquid à se distinctum: ergo non distinguitur à substantia capitis, per hoc quod est esse sub quantitate pedis, quia omne ens per id distinguitur ab omni alio per quod constituitur. Si neges primum illud antecedens, videlicet substantiam, quæ est sub quantitate pedis, corrumpi secundum rationem distinctam ab hoc, quod est esse sub quantitate pedis, sic insurgam: ergo quando corrumpitur pars equi per diminutionem, vel quando abscinditur pes ab equo tantum corrumpitur hoc, quod est substantiam illam esse sub quantitate pedis, & non substantiam, quæ erat sub quantitate pedis sumpta pro materiali: ergo equus incorruptus, & integra manet in se ipsa forma equi, quando abscinditur pes ab equo, ac forma hominis quando abscinditur pes ab homine: ergo nunquam datur corruptio partialis substantiæ, sed tantum corrumpitur hoc, quod est substantiam esse sub hac, vel sub illa quantitate, quod si ita esset, neque noua pars substantiæ produceretur sed tantum produceretur hoc, quod est antiquam substantiam esse sub noua quantitate, & ita omnis substantia indiuisibilis erit sicuti homo, & anima rationalis.

12. Secundo pro eadem sententia sic argumentor. In nutritione substantiæ producitur aliquid substantiæ, nutritio enim terminatur ad substantiam, & est illius productio, sed non producitur substantia viuentis quæ antea erat: ergo producitur aliquid substantiæ distinctum à substantia quæ in viuentem præcesserat: ergo producitur pars substantiæ. Respondebis produci aliquid substantiæ distinctum non ratione sui, sed ratione quantitatis à substantia, quæ in viuentem præcesserat. Contra terminus qui producitur secundum illam rationem formalem præcisam, quæ terminat actionem est quid reale, & physicum non identificatum cum substantia præcedenti, neque cum quantitate, quia neque substantia præcedens, neque quantitas producuntur per nutritionem: ergo secundum illam rationem formalem præcisam est distinctus à substantia præcedenti, non tantum quid adæquatè constituens viuentem, quod est nutritum: ergo tanquam quid, quod cum substantia præcedenti illud constituit: ergo tanquam pars viuentis substantialis, & pars substantiæ totalis.

13. Tertiò, quantitas distinguitur à materia prima: ergo materia prima à quantitate poterit separari, supponamus ergo separatam esse, vel tantum illam mente præscindamus. Si velis materiam nunquam existere sine quantitate, & hac suppositione factâ argumentum instituo. Inquiri,

an materia prima separata à quantitate haberet partes necne. Si illas haberet, habeo intentum. Si illas non haberet: ergo materia prima est simplex, & indiuisibilis. Probo consequentiam: entitatem esse indiuisibilem nihil aliud est, quam non habere vnum, & aliud, ex quibus possit. Sed materia prima seclusa quantitate non habet vnum, & aliud ex quibus componatur: ergo est indiuisibilis, & omnino simplex. Dices materiam primam, ut præcisam à quantitate, neque habere partes, neque carere illis, sed esse indifferenter, ut illas habeat ratione quantitatis. Contra: præcisio hæc in ordine ad nostros conceptus potest in obiecto reperiri, quia possum ego non apprehendere materiam habentem partes, neque illam apprehendere earentem partibus, sed neutrum apprehendere, quia non contradictoriè, aut immediatè opponuntur apprehensio materiæ cū partibus, & apprehensio materiæ sine partibus, possum enim ego utraque apprehensione carere, in rebus autem physicis, & in ordine ad se implicat talis præcisio, quia physicè, & à parte rei necessariò hæc charta habet albedinem, aut non habet albedinem, habere enim albedinem, & non habere albedinem physicè, & à parte rei sunt extrema contradictoriè opposita, quorum alterum necessariò cuiusque conuenit entitati. De materia ergo ut distincta à quantitate non inquiri, an concipiatur cum partibus, vel sine partibus, quia tunc locum habet præcisio mentalis, & dicere non concipi cum partibus, neque concipi sine partibus, sed an ut distincta à quantitate, seu secundum illud esse quod habet non mente, sed physicè distinctum à quantitate, habeat partes, vel non habeat partes, à quibus extremis præciscere non poteris.

14. Respondent alij materiam primam non esse entitatem simplicem, quia est ut distincta à quantitate formaliter non habeat partes, habet tamen partes virtualiter, hoc est habet virtutè, ut habeat partes formaliter distinctas ratione quantitatis: sic contingere affirmant in qualibet entitate materiali, quæ ex sua natura seclusa quantitate virtualiter est diuisibilis in partes, & constituitur formaliter diuisibilis per quantitatem. Itaque asserunt in substantia esse virtualiter contentas, & quasi implicitas partes substantiæ, quæ explicantur per quantitatem, ad quam explicationem dicunt terminari actionem nutritiuam, ex vi cuius non producitur pars noua substantiæ, sed explicatur, & constituitur distincta formaliter à substantia præexistente pars illa, quæ antea tantum virtualiter erat distincta.

15. Has explicationes, & virtualitates nonnulli adstruunt, non ut suam explicent sententiam, sed ut oppositam confundant, videamus modò quid sub illis lateat. Explicatio hæc, vi cuius substantia, quæ tantum erat virtualiter diuisibilis, fit diuisibilis formaliter, vel est identificata cum substantia. Si est identificata cum substantia, non potuit vnquam sine illa substantia existere: ergo semper substantia fuit diuisibilis. Deinde actio nutritiua terminaretur ad explicationem identificatam cum substantia antiqua: ergo terminaretur ad substantiam antiquam: ergo ex vi nutritionis non magis produceretur antiqua substantia, quam noua, imò non esset noua, & antiqua, sed eadem magis explicata. Si est distincta à substantia, inquiri, quid sit an quantitas producta, an aliud accidens; Neutrum horum, quia actio nutritiua non terminatur ad quantitatem neque ad aliud accidens; sed ad substantiam. Rursus: si actio illa terminaretur ad quantitatem, seu ad aliud accidens, ex vi illius produceretur quantitas, seu tale accidens, ad quod terminaretur, & non noua substantia, & viuentis augeretur accidentaliter, & non substantialiter, illud enim producitur per actionem ad quod terminatur actio, & id viuèti accrescit, quod ex vi actionis nutritiue producitur. Dicunt actionem nutritiuam terminari ad quantitatem tanquam ad terminum directum. Contra hanc solutionem redit iterum idem argumentum: terminus directus actionis productiue debet produci per actionem, quam terminat: ergo si terminus directus actionis nutritiue est substantia, hæc debet per actionem nutritiuam produci. Vel ergo producitur substantia præexistens, vel alia quæ præexistenti vnitur: non præexistens, quia iam erat extra causas: ergo noua alia quæ præexistenti vnitur: ergo producitur pars noua substantiæ, quia substantia illa noua quæ præexistenti vnitur, cum præexistente componit integram substantiam, quod est habere rationem partis. Deinde actionem productiuam tangere terminum in obliquo, vel dicit tantum tangere per se in recto aliquid, quod respiciat aliud

aliud, quod dicatur oblique factum, seu terminus obliquus, ex eo præcisè, quod termino directo respiciatur, vel dicitur tangi immediate per ipsam actionem. Si dicat hoc secundum æquè terminus directus, & obliquus producentur, ex vi actionis, quia quidquid per actionem immediate, & per se tangitur, ex vi illius producit. Si primum dicat terminus, qui obliquus dicitur, in re non est terminus, sicuti non est terminus actionis productiue vnionis inter materiam, & formam, materia, quam essentialiter respicit vnio.

16 Insuper totam solutionis doctrinam hac ratione refuto. Posita explicatione partium substantia, vel manet eadem secundum totum id reale materiale, & formale, quod dicit, vel non manet eadem. Si manet eadem, quod dici necessum est: ergo permanet cum eisdem omnino partibus non pluribus, neque paucioribus, quas haberet, si non haberet quantitatem, quia implicat rem esse omnino eandem, & non habere eandem omnino partes, nullum enim totum à suis partibus distinguitur. Rursus: eo ipso, quod maneat eadem, manet cum eadem vnitate: ergo cum eadem indistinctio, & distinctio in ordine ad se, & in ordine ad quodvis aliud: ergo vnitas substantiæ est eadem posita quantitate, & ablata eadem quantitate: ergo distinctio ipsius, & distinctio partium, quæ cum ipsis identificatur eadem erit. Dices substantiam manere eandem materialiter, & non formaliter. Contrà: physice, & realiter inter substantiam simplicem, materiam videlicet materialiter, vel formaliter sumptam, nulla intercedit distinctio: ergo eo ipso, quod materia sit eadem materialiter sumpta, etiam formaliter sumpta eadem erit. Rursus illud substantiæ, quod posita quantitate dicitur pars distincta ab alia comparte eiusdem substantiæ, antequam constitueretur in ratione partis distinctæ, vel præcessit identificatum cum reliquo eiusdem substantiæ, quod modò est illius compars, vel non præcessit (pono substantiam hanc, quæ modò est sub quantitate sine illa præcessisse) si præcessit identificatum, implicat modò distingui, implicat enim de potentia absoluta, ea quæ sunt idem, fieri distincta, & ea quæ distinguuntur, fieri idem, etiam de potentia Dei absoluta, ut per se notum est, non enim Petrus, qui distinguitur à Ioanne, potest fieri idem cum Ioanne, etiam si omnipotentia Dei intercedat, nec rationale, quod est idem cum animali, potest vel diuinitus ab illo distingui. Si antea quam adueniret quantitas, extrema illa non præcessit cum identitate: ergo præcessere cum distinctio: ergo seclusa quantitate distinguantur non tanquam duæ substantiæ totales: ergo tanquam partes eiusdem substantiæ.

17 Alij Connotatores dicunt substantiam per se ipsam partes includere posita quantitate tanquam connotato, quas non includit formaliter seclusa quantitate ex defectu connotati, etiam si illas materialiter includat, & quoad entitatem, quia substantia quæ ex se absolute intrinsecè includit partes quoad entitatem, incipit illas per se ipsam includere quoad formalitatem posito connotato, sicuti relatio identificata cum fundamento quoad entitatem, non est quoad formalitatem, quovis incipiat terminus. Doctrinam hanc de connotatis in relatione, in aliis entitatibus impugnabo Controuers. 9. Punct. 4. interim tamen specialem impugnationem contra illam in hac materia adduco. Totum substantiale integrale formaliter sunt partes & vnio: ergo eo ipso, quod totum sit idem, partes sunt eadem: sed posita quantitate substantia totalis est eadem, quæ esset quantitate seclusa: ergo non includit partes, quas non includeret quantitate seclusa, easdemque includeret seclusa quantitate, quas modò includit; sed posita quantitate habet partes: ergo easdem haberet seclusa quantitate.

18 Arguunt alij: si lignum in duas medietates diuidatur, substantia huius medietatis distinguitur à substantia alterius medietatis: ergo duo illa ligna, in quæ primum fuit diuisum, sunt duæ substantiæ; ergo ante diuisionem erat duplex substantia, quia per diuisionem nihil substantiæ producit. Respondent nonnulli ante diuisionem fuisse duplicem substantiam partialem distinctam, distingui tamen tunc, & habere rationem partium, quas includebat lignum, antequam diuideretur, ratione quantitatis, quæ partes communicat substantiæ, quam informat. Ab impugnatione huius solutionis incipiat ratio à priori contra hanc sententiam. Quantitas quæ in se habet partes, ex quibus co-

ponitur, non se ipsum communicat subiecto, cui vnitur per identitatem, sed per vnionem, forma enim subiecta vnita non fit eadem cum subiecto, potius, ut vnionem retineat debet distinctionem retinere, vnio enim non nisi in hoc quod est seipsam in partes actus distinctas tantum habet & partes, cum quibus identificatur vnire substantiæ: ergo si substantia ex se partes non habebat, per vnionem quantitatis illas habere nequit. Probo consequentiam: esse vnitum extremo habenti partes non est habere partes: sed substantia per vnionem ad quantitatem tantum habet hoc quod est esse vnitum extremo habenti partes: ergo quantitas per vnionem ad quantitatem non habet hoc quod est, habere partes. Vrgo: quantitas vel communicat substantiæ partes, quas in se habet, vel alias distinctas, quæ à accidentales, & partes substantiæ sunt substantiales, & quia quantitas secundum se & secundum partes, quæ includit adæquatè distinguitur à substantia non alias, quæ à quantitate oriuntur, quia quantitas nihil substantiæ producit, neque causat in aliquo genere: ergo quantitas nullas potest substantiæ partes communicare.

Vltimò duæ substantiæ adæquatè, per se ipsas distinguuntur, etiam si quantitate separantur: ergo etiam si vniantur, separata à quantitate eandem distinctionem habebunt: ergo distinguuntur, dum sunt vnita tanquam duæ substantiæ componentes aliam tertiam: ergo distinguuntur ut partes: ergo seclusa quantitate, substantia illa composita ex duabus, quæ diuise sine quantitate præcesserunt, seclusa quantitate, partes habebit. Respondent nonnulli, substantias adæquatas, adhuc dum sunt diuise, & à quantitate separata distinguuntur per ordinem ad quantitates, quibus possunt vniri. Contrà: distinguuntur per ordinem ad quantitatem, vel dicitur distinguuntur per aliquem respectum, quem ad quantitatem dicat substantia adæquatè distincta ab ipsa quantitate vel dicitur distinguuntur per ipsam quantitatem. Si dicat distinguuntur per illum respectum, dicit substantiam per se ipsam distinguuntur, & non per quantitatem. Secundum dici nequit, quia nihil actu existens potest actu distinguuntur per illud, quod actu non est, sed substantiæ, de quibus procedit argumentum, actu existerent, & quantitates non existerent: ergo substantiæ non distinguuntur per quantitatem. Mitto principium illud omnibus notum, & sæpe repetitum videlicet quodlibet ens distinguuntur ab alio, per illud, per quod constituitur, & cum non possit constitui per aliquid à se distinctum, ita non potest per aliquid à se distinctum ab alio distinguuntur.

S. III.

Duplex alia sententia reuocatur.

Alij apud P. Soar. disp. 40. sect. 3. asserunt essentiam quantitatis consistere in ratione mensuræ, contra quos hæc efficacia procedunt argumenta. Quantitatem actu esse mensuram dicit extrinsecam denominationem procedentem ab applicatione alius quantitatis, & ab actu intellectus mensurantis: ergo non potest in ratione mensuræ essentia quantitatis consistere. Dices non consistere in actuali commensuratione, sed in potentia ad hanc commensurationem. Contra: commensuratio actualis dicit applicationem duarum quantitatum, & actum intellectus mensurantis: ergo potentia ad hanc commensurationem consistit in potentia applicatiua quantitatum, & productiua actus intellectus, in quo consistit actualis commensuratio: sed hæc potentia sunt extrinsecæ cuius quantitati, quia hæc quantitas eadem permaneret, etiam si repugnaret altera, & consequenter vtriusque applicatio, & etiam si repugnaret potentia productiua actus, in quo consistit actualis commensuratio: ergo essentia quantitatis non potest consistere in hac potentia. Dices essentiam quantitatis adhuc non dicere potentiam absolutam ad commensurationem, sed tantum capacitatem, quam ex se habet quantitas, ad commensurationem actualem, secundum id, quod requiritur ex parte ipsius quantitatatis. Contrà: quod requiritur ex parte huius quantitatis, ut possit esse mensurata, est extensio actualis: sed hæc potest separari à quantitate: ergo non potest in hac extensione actuali, quæ ex parte quantitatis est fundamentum mensuræ illius, actualis essentia consistere. Retrocedes amplius, & dices essentiam quantitatis